

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej a členov senátu JUDr. Jozefa Hargaša a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v **právnej veci navrhovateľky: O.**, bytom N., **proti odporcovi: Obvodný pozemkový úrad Nitra**, Štefánikova trieda č. 88, Nitra, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu odporcu zo dňa 16. novembra 2009 č. 653/04-R-II., o odvolaní navrhovateľky proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č.k. 23Sp/4/2010-26 zo dňa 17. februára 2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 23Sp/4/2010-26 zo dňa 17. februára 2010 **p o t v r d z u j e .**

Navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom potvrdil rozhodnutie odporcu, uvedené v záhlaví tohto rozsudku, ktorým odporca rozhodol tak, že navrhovateľka nespĺňa zákonné podmienky uvedené v § 2 zákona č. 503/2003 Z.z. o navrátenie vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona č. 180/1995 Z.z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov (ďalej len „reštitučný zákon“) a nepriznal jej nárok na navrátenie vlastníctva k pozemkom a ani právo na náhradu za pozemky v kat. úz. K.K. prídellové parcelné číslo X., roľa, o výmere 11 672 m², parc. č. X., pasienok, vo výmere 547 m², parc. č. X., roľa o výmere 2 616 m², parc. č. X., roľa o výmere 10 594 m², parc. č. X., roľa o výmere 4 985 m², parc. č. X., roľa o výmere 4 947 m², pretože nebolo preukázané, že by údajní pôvodní vlastníci I. a jeho manželka K. rod. M. boli osobami, ktorých pozemky prešli na štát alebo inú právnickú osobu v rozhodnej zákonom stanovenej dobe. Odporcovi náhradu trov konania nepriznal.

Z odôvodnenia rozsudku vyplýva, že krajský súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia správneho orgánu a konania mu predchádzajúceho sa stotožnil so zistenými skutkovými a právnymi závermi správneho orgánu v celom rozsahu. Krajský súd

z administratívneho spisu zistil, že navrhovateľka si uplatnila žiadosťou zo dňa 17.12.2004 u odporcu na navrátenie vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam v katastrálnom území K.K. nárok si uplatnila po jej nebohých starých rodičoch I. a jeho manželke K. rod. M., ktorým žiadané nehnuteľnosti boli „Rejstříkem přidelu“ pridelené na základe prvej pozemkovej reformy. Súčasne z upovedomenia Povereníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy Bratislava zo dňa 23.1.1946 mal preukázané, že predsedníctvo SNR 1.8.1945 sa uznieslo na návrh Predsedníctva pôdohospodárstva a pozemkovej reformy, že sa konfiškujú podľa § 1 ods. 1 nariadenia č. 104/1945 Sb.n. SNR s okamžitou platnosťou pre účely pozemkovej reformy pôdohospodársky majetok A. v kat. úz. K. pod č. 1, 711, 41 pozemkovoknižnej vložky a je pod dočasnou správou.

Krajský súd poukázal na to, že reštitučný zákon upravuje navrátenie vlastníctva k pozemkom, ktoré neboli vydané podľa osobitného predpisu, a aj cieľom tohto zákona spolu s ostatnými reštitučnými zákonmi je zabezpečiť tzv. reštitučné procesy zmiernenia niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v zákone v presne ustanovenom období vo vzťahu k presne vymedzenému okruhu osôb a na základe v zákone taxatívne ustanovených prípadov straty majetku, pričom zákon rozhodujúcu právomoc zveril obvodným pozemkovým úradom, ktorých povinnosťou je postupovať v správnom konaní podľa ustanovení zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej len „správny poriadok“) a pri ich aplikácii vychádza zo základných zásad správneho konania v zmysle § 3 správneho poriadku.

Konštatoval, že v danom prípade správny orgán sa zaoberal splnením podmienky § 2 reštitučného zákona, teda skutočnosti, či právni predchodcovia žiadateľky - navrhovateľky, boli vlastníkami nehnuteľností, ktorých navrátenia sa žiadosťou domáhala, pričom navrhovateľka na preukázanie vlastníctva jej právnych predchodcov I. a manželky K. rod. M., preukázala len „Rejstřík přidelu“ kat. úz. K.K. ktorým štátny prídelový komisár v Nitre zo zabraného veľkostatku K. majiteľa A. prideliť pozemky okrem iných aj jej právnym predchodcom a zo súhlasu nadobúdateľov zo 4.11.1928 nie je zrejmé, že predmetné nehnuteľnosti boli dané do vlastníctva prídelcom, ale ako to vyplýva z bodu 3., nehnuteľnosti boli odovzdané do správy a užívania, ako aj na to, že vlastníctvo pridelených nehnuteľností prechádza na prídelcu dňom doručenia rozhodnutia o prídele.

Krajský súd ďalej konštatoval, že základnými predpismi Prvej pozemkovej reformy bývalej ČSR bol zákon č. 215/1919 Zb. o zabraní veľkého majetku pozemkového zo dňa 16.4.1919 (záborový zákon), zákon č. 81/1920 Zb. z 30.1.1920, ktorým sa vydávajú ustanovenia o prídele zabranej pôdy a upravuje sa právny pomer k pridelenej pôde (prídelový zákon), zákon č. 329/1920 Zb. zo dňa 8.4.1920 o prevzatí a náhrade za zabratý majetok pozemkový (náhradový zákon) s tým, že Záborový zákon obsahoval dôležité ustanovenia § 5, podľa ktorého štát od účinnosti tohto zákona získava len právo zaberat' a prideliť zabraný majetok, avšak nie je povinný pozemky prevziať, keďže zákon neustanovil, že vlastníctvo k pozemkom presahujúcim stanovenú výmeru sa prevedie na iný subjekt. Vyslovil, že vlastnícke právo teda nebolo zrušené zo zákona a pri prideliť pôdy spadajúcej pod zábor sa postupovalo už podľa zákona č. 81/1920 Zb., podľa ktorého prideliť pôdy riadil pozemkový úrad tak, že prideliť takto zabranú pôdu, ktorú si štát neponechal alebo nepoužil na všeobecne užitočné účely, okrem iného aj jednotlivcom a to malým roľníkom, drobným živnostníkom, poľnohospodárskym a lesným zamestnancom a náhradový zákon určoval postup pri postupovaní náhrady za zabraný pozemkový majetok bývalým vlastníkom pôdy. Súčasne konštatoval, že záborový zákon neumožňoval nadobudnutie vlastníctva štátu, pretože štát získaval podľa tohto zákona len právo zaberat' a prideliť zabratý pozemkový majetok, avšak nebol povinný pozemky prevziať a síce štát so zabranými pozemkami

disponoval, ale bez toho, aby sa uskutočnilo osobitné prevzatie pôdy vo všeobecnom záujme ako napríklad vyvlastnenie a ak sa v pozemkovej knihe zapísalo, že príslušný majetok spadá pod zábor týmto záznamom sa nestal ešte vlastníkom štát ani pozemkový úrad, ale išlo len o blokáciu dispozičného práva a vlastníctvo pôvodného majiteľa nezaniklo.

Krajský súd vyslovil záver, že „Rejstřík přídelu“, na ktorý poukazovala navrhovateľka, je len technickým spracovaním rozdelenia užívania pôdy, nie však rozhodnutím kompetentného štátneho orgánu a teda nemohol byť ani právnym titulom pre založenie vlastníckeho práva a potvrdzuje to aj skutočnosť, že manželia M. neboli zapísaní do pozemkovej knihy ako vlastníci a vlastníkom v pozemkovej knihe zostal stále pôvodný vlastník A.. Podľa názoru krajského súdu správne rozhodol správny orgán, keď dospel k záveru, že v danom prípade neboli splnené podmienky pre vydanie nehnuteľností, pretože právní predchodcovia žiadateľky neboli vlastníkami predmetných nehnuteľností, nielen v rozhodujúcom období, ale aj v období, ktoré predchádzalo tomuto rozhodujúcemu obdobiu. Napadnuté rozhodnutie odporcu ako vecne správne potvrdil podľa § 250q ods. 2 O.s.p.

Krajský súd nepriznal úspešnému odporcovi náhradu trov konania v zmysle § 250k ods. 1 O.s.p.

Proti uvedenému rozsudku sa v zákonnej lehote odvolala navrhovateľka. Žiadala, posudzujúc jej odvolanie podľa obsahu v zmysle § 246c ods. 1 v spojení s § 41 ods. 2 O.s.p., aby Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok krajského súdu zmenil tak, že preskúmané rozhodnutie odporcu zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie. Nesúhlasila so záverom správneho orgánu ako aj súdu prvého stupňa, na základe ktorého nemá právo na reštitúciu, pretože v rozhodnej dobe jej právnym predchodcom bola postupom štátu spôsobená krivda. Vytýkala súdu prvého stupňa, že vec nesprávne právne posúdil, pretože predloženými dokladmi preukázala, že jej právní predchodcovia právoplatne nadobudli prídelovú pôdu od Československého štátu (Štátny obvodný úrad pre pozemkovú reformu v Bratislave) z veľkostatku K. majiteľa A. v pracovnom programe v roku 1926. Uviedla, že dôkazmi o nadobudnutí prídelovej pôdy sú – priložený súhlas nadobúdateľov zo dňa 4.11.1928, listina prítomných zo dňa 4.11.1928, Register prídelov L-1490, ktorý zostavil 14.7.1938 prídelový komisár, Register prídelov pod č. 8941 zo dňa 1.9.1926, vydaným Obvodným úradom Štátneho pozemkového úradu v Trenčíne, prídelový komisár v Nitre a priložená dokumentácia, ktorá bola potrebná k zápisu do pozemkovej knihy a to sumárny výkaz delených parciel zo dňa 4.9.1938 a overený geometrický (polohopisný) plán. Dôvodila, že podmienkou nadobudnutia vlastníctva bolo vstúpenie do užívania prídelových nehnuteľností (prídelci sa v súhlase nadobúdateľov zaviazali, že splatia celú finančnú čiastku za prídelovú pôdu) a zaknihovanie prídelu pôdy sa malo riešiť ako celok k.ú. K. na základe technickej dokumentácie a programu z roku 1926 a nie individuálne. Ďalej poukázala na uznesenie Predsedníctva SNR č. 7321/1945 o skonfiškovaní pôdohospodárskeho majetku – M., zo dňa 1.8.1945, v ktorom sa nariaďuje skonfiškovať všetok pôdohospodársky majetok pre účely pozemkovej reformy a súčasne na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre odd. II., R 59/47 zo dňa 24.7.1947, z ktorého vyplýva, že exekúcia proti A. bola protizákonná, t.j. protizákonná bola druhá konfiškácia už skonfiškovaného majetku. Tvrdila, že uvedenými dokladmi je preukázané, že všetok pôdohospodársky majetok A. bol skonfiškovaný na účely pozemkovej reformy. Poukázala na to, že jej právnym predchodcom nebolo doručené upovedomenie o zrušení prídelovej pôdy žiadnym kompetentným štátnym orgánom, a keďže sa nevyjadril ani KNV v Nitre – referát pre pozemkovú reformu, z toho vyplýva, že ich prídel nebol zrušený, ako aj, že dňa 9.9.1955 jej starej matke K. M. bola doručená žalobná upomienka na zaplatenie pohľadávky z I. pozemkovej reformy a jej stará matka v roku 1956

pohľadávku zaplatila v dobrej viere, že prídelovú pôdu vlastní. Namietala, že uvedenými skutočnosťami na jej starej matke bola spáchaná krivda komunistickým režimom.

Odporca na odvolanie navrhovateľky sa vyjadril, tak, že navrhoval rozsudok súdu prvého stupňa potvrdiť. Nesúhlasil s dôvodmi ňou uvedenými v odvolaní. Poukázal na to, že navrhovateľka nepredložila doklady preukazujúce nadobudnutie vlastníctva jej právnych predchodcov k žiadaným pozemkom, pretože geometrické plány a súvisiace výkazy parciel vždy boli a aj v súčasnosti sú iba technickými podkladmi k zápisom parciel a nikdy neboli a nie sú právnymi podkladmi a dokladmi, na základe ktorých (samotných) vznikajú, menia sa alebo zanikajú vlastnícke práva. Uviedol, že navrhovateľka v odvolaní v podstate uviedla tie isté skutočnosti, ktoré uvádzala v správnom konaní ako aj v opravnom prostriedku, ktorými sa zaoberal v napadnutom rozhodnutí a ku ktorým sa už vyjadroval vo vyjadrení k jej opravnému prostriedku, a preto dáva Najvyššiemu súdu SR do pozornosti dôvody, ktoré uviedol v odôvodnení svojho rozhodnutia a vo svojom stanovisku k opravnému prostriedku navrhovateľky. Súčasne poukázal na rozsudok Krajského súdu v Nitre č.k. 7Co 16/2009-391 zo dňa 4.6.2009, tvoriaci súčasť spisu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 246c O.s.p. v spojení s ust. § 10 ods. 2 preskúmal odvolaním napadnutý rozsudok krajského súdu a konanie mu predchádzajúce v zmysle ust. § 246c v spojení s §§ 211 a nasl. a dospel k názoru, že odvolanie nie je dôvodné.

Predmetom odvolacieho konania v danej veci bol rozsudok krajského súdu, ktorým krajský súd potvrdil rozhodnutie žalovaného správneho orgánu, ktorým odporca nevyhovel reštitučnému nároku žiadateľky - navrhovateľky uplatnený podľa reštitučného zákona na navrátenie vlastníctva k nehnuteľnostiam, a preto odvolací súd preskúmal rozsudok súdu prvého stupňa ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania skúmal aj napadnuté rozhodnutie žalovaného správneho orgánu a konanie mu predchádzajúce, najmä z toho pohľadu, či sa súd prvého stupňa vysporiadal so všetkými námietkami uvedenými v opravnom prostriedku navrhovateľky a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia správneho orgánu.

Predmetom preskúmovacieho konania v danej veci bolo rozhodnutie a postup žalovaného správneho orgánu, ktorým rozhodnutím odporca v rámci konania podľa reštitučného zákona žiadateľke nepriznal právo na navrátenie vlastníctva k žiadaným pozemkom a ani jej nepriznal právo na náhradu za tieto nehnuteľnosti.

Podľa § 5 ods. 1, 2, 3, 5 reštitučného zákona právo na navrátenie vlastníctva k pozemku môže uplatniť oprávnená osoba do 31. decembra 2004 na obvodnom pozemkovom úrade, v ktorého obvode vlastnila pozemok, a zároveň preukáže skutočnosti podľa § 3. Neuplatnením práva v lehote právo zanikne. Rozhodnutie o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 vydá obvodný pozemkový úrad. Na konanie podľa odseku 2 sa vzťahujú všeobecné predpisy o správnom konaní. Proti rozhodnutiu obvodného pozemkového úradu podľa odsekov 2 a 4 možno podať opravný prostriedok na súde.

Podľa § 2 ods. 1, 2, 3 právo na navrátenie vlastníctva k pozemku podľa tohto zákona môže uplatniť oprávnená osoba, ktorá je občanom Slovenskej republiky s trvalým pobytom na jej území a ktorej pozemok prešiel na štát alebo na inú právnickú

osobu v období od 25. februára 1948 do 1. januára 1990 (ďalej len "rozhodujúce obdobie") spôsobom uvedeným v ustanovení § 3.

Ak osoba, ktorej vlastníctvo k pozemku prešlo v rozhodujúcom období do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby v prípadoch uvedených v ustanovení § 3, zomrela pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5 alebo ak bola pred uplynutím tejto lehoty vyhlásená za mŕtvu, sú oprávnenými osobami štátni občania Slovenskej republiky, fyzické osoby v tomto poradí:

a) dedič zo závetu, ktorý bol predložený v konaní o dedičstve, ktorý nadobudol celé dedičstvo,

b) dedič zo závetu, ktorý nadobudol dedičstvo, ale len v miere zodpovedajúcej jeho dedičskému podielu; to neplatí, ak dedičovi podľa závetu pripadli len jednotlivé veci alebo práva; ak bol dedič závetom ustanovený len k určitej časti pozemku, na ktorú sa vzťahuje povinnosť vydania, je oprávnený len k tejto časti pozemku,

c) deti a manžel osoby uvedenej v odseku 1, všetci rovným dielom; ak dieťa zomrelo pred uplynutím lehoty uvedenej v ustanovení § 5, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti, a ak niektoré z nich zomrelo, jeho deti,

d) rodičia osoby uvedenej v odseku 1,

e) súrodenci osoby uvedenej v odseku 1, a ak niektorý z nich zomrel, sú na jeho mieste oprávnenými osobami jeho deti.

V prípadoch uvedených v ustanovení § 3 ods. 1 písm. j) sú oprávnenými osobami aj osoby tam uvedené; ustanovenia odseku 2 písm. c) až e) platia obdobne.

Predpokladom navrátenia vlastníctva k pozemkom alebo priznania náhrady za nehnuteľnosti, ktoré nie je možné vydať podľa reštitučného zákona bolo, aby si oprávnená osoba uplatnila reštitučný nárok na pozemkovom úrade v zmysle § 5 ods. 1 uvedeného zákona a súčasne **preukázala splnenie zákonných podmienok oprávnenej osoby ustanovených v § 2 ods. 1, 2, 3, ako aj že žiadané nehnuteľnosti prešli v zákonnej dobe (od 25.2.1948 do 1.1.1990) na štát alebo inú právnickú osobu v dôsledku skutočností taxatívne ustanovených v § 3 ods. 1, 2, 3,** právo na navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady si oprávnená osoba uplatnila v lehote ustanovenej v § 5 ods. 1 (do 31.12.2004) a žiadané pozemky ku dňu odňatia mali charakter pôdy podľa § 1 ods. 1 ako aj, že žiadané nehnuteľnosti neboli vydané podľa zákona o pôde (zákon č. 229/1991 Zb.).

Na konanie o nárokoch oprávnených osôb v zmysle zákona o pôde sú príslušné pozemkové úrady podľa § 5 reštitučného zákona v spojení s § 5 ods. 5 zákona č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách.

Pre konanie pozemkového úradu o navrátení vlastníctva k pozemku alebo rozhodnutie o priznaní práva na náhradu podľa § 6 ods. 2 a 3 reštitučného zákona platia všeobecné predpisy o správnom konaní, teda ustanovenia zákona č. 71/1967 Zb. v platnom znení o správnom konaní (správny poriadok) podľa § 5 ods. 3 reštitučného zákona.

Správny orgán je povinný zistiť presne a úplne skutočný stav vecí a za tým účelom si obstaráť potrebné podklady pre rozhodnutie. Prítom nie je viazaný len návrhmi účastníkov konania. Podkladom pre rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe správnomu orgánu z jeho úradnej činnosti. Rozsah a spôsob zisťovania podkladov pre rozhodnutie určuje správny orgán. Na žiadosť správneho orgánu sú štátne orgány, orgány

územnej samosprávy, fyzické osoby a právnické osoby povinné oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre konanie a rozhodnutie (§ 32 správneho poriadku).

Správny orgán v danej veci postupoval v intenciách citovaných právnych noriem, pre svoje rozhodnutie si zadovážil dostatok skutkových podkladov, vo veci zistil skutočný stav, a jeho právny názor bol skutkovo a právne správny, z ktorých dôvodov v danej veci boli splnené zákonné podmienky pre potvrdenie jeho rozhodnutia súdom prvého stupňa podľa § 250q ods. 2 O.s.p..

Z predloženého spisového materiálu krajského súdu, súčasť ktorého tvoril administratívny spis odvolací súd v danej veci zistil, že navrhovateľka ako žiadateľka si dňa 17.12.2004, v zákonnej lehote, uplatnila na Obvodnom pozemkovom úrade Nitra žiadosť o reštitúciu pozemkov v kat. úz. K.K. prídelové parcelné číslo., roľa, o výmere 11 672 m², parc. č., pasienok, vo výmere 547 m², parc. č., roľa o výmere 2 616 m², parc. č., roľa o výmere 10 594 m², parc. č., roľa o výmere 4 985 m², parc. č., roľa o výmere 4 947 m², po pôvodných vlastníkoch I., zomrelom dňa 15.4.1961 a K. M., zomrelej dňa 17.1.1957, ktorí boli jej starými rodičmi, žiadateľka tvrdila, že jej starým rodičom boli žiadané nehnuteľnosti pridelené na základe prvej pozemkovej reformy, tieto užívali, obhospodarovali, platili za ne všetky dávky, zaplatili prídelovú cenu a ako doklady preukazujúce vlastníctvo k žiadaným nehnuteľnostiam jej starých rodičov predložila – Rejstřík prídelů L-1490 zo dňa 1.X.1926, Súhlas nabyvatelů zo dňa 4.1.1928, listinu prítomných zo dňa 4.1.1928, geometrický, polohopisný plán na rozdelenie parciel, potvrdený v Nitre dňa 10.1.1938, Sumárny výkaz delených parciel, vydaný Ministerstvom zamědelství, Štátny pozemkový úrad v Prahe pre kat. úz. K.K. veľkostatok K.-M., výpis z pozemkovej knihy na žiadané pozemky kat. úz. K. a identifikáciu parciel, ďalej predložila upovedomenie č. 2287/1946-I/b zo dňa 13.1.1946, uznesenie Predsedníctva SNR č. 7321/1945 o konfiškácii pozemkového majetku A. a uznesenie Krajského súdu v Nitre č.k. R 59/47 zo dňa 24.7.1947, z ktorého vyplýva, že žiadosť o exekúciu voči dlžníkovi A. bola zamietnutá z dôvodu, že všetok majetok dlžníka bol skonfiškovaný na účely pozemkovej reformy.

Obvodný pozemkový úrad v Nitre preskúmaným rozhodnutím zo dňa 16.11.2009 č. 653/04-R-II. rozhodol tak, že navrhovateľka nespĺňa podmienky uvedené v § 2 reštitučného zákona a nenavracia jej vlastnícke právo ani nepriznáva právo na náhradu za pozemky, uvedené vo výroku, z dôvodu, že nebolo preukázané, že by údajní pôvodní vlastníci I. a jeho manželka K. rod. M. boli osobami, ktorých pozemky prešli na štát alebo inú právnickú osobu v rozhodnej zákonom stanovenej dobe. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že správny orgán na základe predložených a ním zadovážených listinných dokladov dospel k záveru, že navrhovateľka nespĺňa zákonné podmienky podľa § 2 reštitučného zákona, pretože nepreukázala, že je oprávnenou osobou, keďže jej predchodcovia nenadobudli vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam a preto nemôžu byť predmetom vysporiadania vlastníctva podľa reštitučného zákona.

Navrhovateľka mala právo v zmysle § 5 ods. 1, reštitučného zákona si uplatniť nárok na navrátenie vlastníctva k pozemkom na obvodnom pozemkovom úrade a zároveň povinnosť preukázať skutočnosti podľa § 3. Pokiaľ v konaní tvrdila, že je oprávnenou osobou podľa § 2 ods. 2 písm. a/ reštitučného zákona a žiadané pozemky prešli na štát alebo inú právnickú osobu v rozhodnom období spôsobom ustanoveným v § 3, bolo jej povinnosťou podľa § 33 ods. 1 správneho poriadku predložiť správnemu orgánu alebo mu navrhnúť také dôkazy, ktoré by spôsobom vylučujúcim akékoľvek pochybnosti jej tvrdenie potvrdzovali. Nesplnenie si tejto povinnosti malo za následok neunesenie dôkazného bremena spôsobujúce

neprihliadnutie na takéto tvrdenia. Vzhľadom k tomu, že správne konanie je založené na zásade zisťovania materiálnej pravdy, nesplnenie si dôkaznej povinnosti účastníkom konania nezavahuje správny orgán zisťovať skutočný stav, z ktorých dôvodov správny orgán postupujúci podľa § 32 ods. 1 správneho poriadku v danej veci správne zisťoval skutočný stav.

Aj podľa názoru odvolacieho súdu zhodne s názorom súdu prvého stupňa z listinných dôkazov predložených navrhovateľkou a zadovážených správnym orgánom sa tvrdenia uvádzané navrhovateľkou v žiadosti o navrátenie vlastníctva alebo priznanie náhrady k pozemkom nepreukázali.

Zákonodarca v právnej norme § 2 reštitučného zákona kogentným spôsobom ustanovuje, kto je oprávnenou osobou na navrátenie vlastníctva alebo priznanie práva na náhradu za pozemky v zmysle ustanovení reštitučného zákona a v právnej norme § 3 taxatívnym spôsobom ustanovuje zákonné dôvody na navrátenie vlastníctva alebo priznanie práva na náhradu. Skutočnosti o oprávnenosti osoby preukazujú vlastnícke listiny žiadaných pozemkov a pokiaľ žiadateľom nie je oprávnená osoba podľa § 2 ods. 1 (pôvodný vlastník) aj listiny preukazujúce právne nástupníctvo po pôvodnom vlastníkovi podľa § 2 ods. 2, ako aj skutočnosti preukazujúce prechod vlastníctva na štát alebo inú právnickú osobu.

Odvolací súd dospel v danej veci k zhodnému záveru, ako súd prvého stupňa, že listinné dôkazy predložené navrhovateľkou a ani zadovážené správnym orgánom v administratívnom konaní neboli spôsobilé preukázať, že navrhovateľka bola oprávnenou osobou podľa § 2 ods. 2 reštitučného zákona, pretože navrhovateľka síce predložila listinné doklady, z ktorých vyplývalo, že jej starí rodičia boli účastní prvej pozemkovej reformy, avšak z dokladov ňou predložených jednoznačne vyplývalo, že žiadané pozemky im boli odovzdané do správy a užívania. Rejstřík prídelů L-1490 zo dňa 1.X.1926, Súhlas nabyvatelů zo dňa 4.1.1928, listinu přítomných zo dňa 4.1.1928, geometrický, polohopisný plán na rozdelenie parciel, potvrdený v Nitre dňa 10.1.1938, Sumárny výkaz delených parciel, vydaný Ministerstvom zemědělství, Štátny pozemkový úrad v Prahe pre kat. úz. K.K. veľkostatok K.-M., doklady, ktoré navrhovateľka predložila, neboli spôsobilé preukázať skutočnosť, že žiadané pozemky prešli do vlastníctva jej právnych predchodcov.

Právne predpisy, ktoré upravovali Prvú pozemkovú reformu bývalej ČSR, a to zákon č. 215/1919 Zb. o zabraní veľkého majetku pozemkového zo dňa 16.4.1919 (záborový zákon), zákon č. 81/1920 Zb. z 30.1.1920 o prídelení zabranej pôdy a súčasne ustanovoval právny pomer k prídelenej pôde (prídellový zákon) a zákon č. 329/1920 Zb. zo dňa 8.4.1920 o prevzatí a náhrade za zabratý majetok pozemkový (náhradový zákon) boli účinné za účinnosti intabulačnej zásady, účinnej do 1.1.1951, v zmysle ktorej sa vlastníctvo nadobúdalo až zápisom do pozemkovej knihy a až zápis do pozemkovej knihy mal konštitutívny charakter svedčiaci o nadobudnutí vlastníctva k pozemkovému majetku, pozemkovoknižnému zápisu predchádzalo konanie pred súdom povereným vedením pozemkovej knihy, ktorého zákonnou povinnosťou bolo preskúmať vkladu schopnú listinu a doklady s ňou súvisiace a rozhodnúť rozhodnutím o povolení zápisu resp. nepovolení do pozemkovej knihy. Pokiaľ v konaní na základe prvej pozemkovej reformy došlo ku skutočnému záboru podľa § 1 zákona č. 215/1919 Zb. a táto skutočnosť bola zapísaná do pozemkovej knihy ako poznámka nemajúca za následok zmenu vlastníctva, ale obmedzujúca s nakladaním predmetu vlastníctva, len štát a teda pozemkové úrady z poverenia štátu mali právo pridelovať zabratú pôdu a to rozhodnutím a až právoplatné rozhodnutie o prídelení bolo možné považovať za vkladu schopnú listinu pre zápis do pozemkovej knihy. Register prídelov, súhlas nadobúdateľov, geometrický – polohopisný plán, ako aj listinu

prítomných a sumárny výkaz delených parciel možno teda považovať len za technické podklady vypracované za účelom uskutočnenia prídelového procesu, výsledkom ktorého malo byť vydanie rozhodnutia o prídele, ktoré by následne mohol pozemkový súd zapísať do pozemkovej knihy.

Vzhľadom k tomu, že navrhovateľka v reštitučnom konaní nepredložila rozhodnutie príslušného pozemkového úradu o prídele a ani zápis v pozemkovej knihe nepreukazoval, že právni predchodcovia navrhovateľky nadobudli pridelené pozemky v prvej pozemkovej reforme do vlastníctva, nebolo možné navrhovateľku považovať za oprávnenú osobu podľa § 2 ods. 2 reštitučného zákona, pretože jej právni predchodcovia v rozhodnej dobe zákonom stanovenej neboli vlastníkami žiadaných nehnuteľností a tieto im ani neboli odňaté štátom v dôsledku ustanovenom v § 3 ods. 1, 2 reštitučného zákona.

Z uvedených dôvodov nebolo možné prihliadnúť na námietky navrhovateľky, že predloženými dokladmi preukázala, že jej právni predchodcovia právoplatne nadobudli prídelovú pôdu od Československého štátu (Štátny obvodný úrad pre pozemkovú reformu v Bratislave) z veľkostatku K. majiteľa A. v pracovnom programe v roku 1926, ako aj že podmienkou nadobudnutia vlastníctva bolo vstúpenie do užívania prídelových nehnuteľností (prídelci sa v súhlase nadobúdateľov zaviazali, že splatia celú finančnú čiastku za prídelovú pôdu). Pre nadobudnutie vlastníctva k fakticky odovzdaným pozemkom nepostačovalo vstúpenie do užívania týchto pozemkov a doklady predložené navrhovateľkou preukazovali len tú skutočnosť, že jej právnym predchodcom boli pozemky odovzdané do správy a užívania, ktorá skutočnosť im musela byť známa. Skutočnosť o vedomosti, že nadobudnutie vlastníctva k pozemkom sa nadobúda až zápisom do pozemkovej knihy, vyplýva aj z tvrdenia navrhovateľky, že k zaknihovaniu prídelu pôdy sa malo riešiť ako celok k.ú. K. na základe technickej dokumentácie a programu z roku 1926 a nie individuálne, pričom k vykonaniu zápisu do pozemkovej knihy o vlastníctve jej právnych predchodcov k prideleným pozemkom nedošlo.

Pokiaľ navrhovateľka poukazovala na uznesenie Predsedníctva SNR č. 7321/1945 o skonfiškovaní pôdohospodárskeho majetku – M., zo dňa 1.8.1945, v ktorom sa nariaďuje skonfiškovať všetok pôdohospodársky majetok pre účely pozemkovej reformy a súčasne na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre odd. II., R 59/47 zo dňa 24.7.1947, z ktorého vyplýva, že žiadosť o exekúciu proti A. bola zamietnutá z dôvodu, že jeho pozemkový majetok bol skonfiškovaný a tvrdila, že tieto doklady preukazujú, že pozemkový majetok bol uvedenému skonfiškovaný protizákonne, pretože bol mu skonfiškovaný v dôsledku prvej pozemkovej reformy, odvolací súd taktiež nemohol na tieto jej tvrdenia prihliadať, pretože pre posúdenie splnenia zákonných podmienok oprávnenosti osoby v prípade navrhovateľky sú uvedené skutočnosti právne bezvýznamné. Predpokladom navrátenia vlastníctva k žiadaným pozemkom alebo priznania práva na náhradu v danej veci bolo preukázanie, že navrhovateľka spĺňa zákonné podmienky oprávnenosti osoby v zmysle § 2 reštitučného zákona a teda preukázanie, že jej právni predchodcovia boli vlastníkami žiadaných nehnuteľností a tieto im boli odňaté štátom alebo inou právnickou osobou v rozhodnej zákonom stanovenej dobe postupom ustanoveným v § 3 ods. 1, 2 reštitučného zákona, ktoré skutočnosti v danom prípade neboli preukázané, pričom reštitučný zákon inštitút domnelého vlastníka neustanovil.

Vzhľadom na uvedené, pokiaľ Krajský súd v Nitre napadnutým rozsudkom rozhodnutie správneho orgánu potvrdil, rozhodol vo veci skutkovo správne a v súlade so zákonom, a preto odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. v spojení s § 246c v spojení s § 219 ods. 1, 2 potvrdil.

Odvolací súd navrhovateľke náhradu trov odvolacieho konania nepriznal v zmysle § 246c O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 a v spojení s § 250k ods. 1, pretože jej nevzniklo právo na ich náhradu pre jej neúspech v odvolacom konaní.

Poučenie: Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave, dňa 22. septembra 2010

JUDr. Zdenka Reisenauerová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth